

Assaig



regles. La líquida, en canvi, participa de la vivència d'un món que no s'articula per mitjà de regles segures, sinó que es limita a fluctuar d'una manera erràtica que, per raons òbvies, resulta amenaçadora. Els vells referents, com ara la utopia, han acabat passant pel sedàs implacable de l'escarment històric. Les coses no han estat com esperàvem que fossin. "El moviment anomenat *progrés*—diu Bauman— fou més un esforç per escapar-se d'utopies fracassades que no un esforç per encaixar utopies encara no experimentades". Per a alguns resulta engrescadora, estimulante, mentre que per a altres és angoixant. Bauman és alguna cosa més que l'autor d'una metàfora afortunada. Convé llegir-lo amb atenció perquè es refereix al món com una realitat en moviment, no com un simple conjunt de dades estàtiques.

Josep Martí **Ets de dretes i no ho saps**

Mina

Les nocions de *dretes* i *esquerres* són cada cop més difuses i relatives, però a Catalunya actuem sovint com si encara fóssim a la dècada del 1930. A més a més, ho fem contradictòriament, tot abjurant d'uns paràmetres ideològics amb els quals, en realitat, ens sentim identificats o que, si més no, compartim d'una manera vaga. Josep Martí es fa ressò, en un to distès i amable, del gran misteri del conservadorisme català, que evidentment existeix però que no gosa sortir de l'armari. Repassa qüestions molt diverses, que van des de la política fiscal fins a relacions entre homes i dones, passant per la religió, l'ecologisme i la multiculturalitat, i exposa els punts de vista clàssics tant del conservadorisme com de l'esquerranisme. Val a dir que l'anàlisi resulta inusualment equànime i matisada: deixa que sigui el lector qui s'identifiqui amb una de les dues opcions ideològiques. El lector és de dretes i no ho sap? Una bona manera de comprovar-ho és llegint aquest entretingut assaig amb vocació de mirall.


Tot el que cal saber per saber-ho tot
Jesús Purroy
Bromera

Els continguts i mètodes de les diverses ciències semblen una cosa inaccessible per al lector profà, que sovint queda astorat davant d'una terminologia críptica i ultraspecialitzada. Però la racionalitat científica és molt més que aquesta suma de llenguatges, i el seu interès va molt més enllà d'una miscel·lània de sabers



concrets. En realitat, constitueix el cor del projecte que ha acabat conformant la civilització occidental. Jesús Purroy ens ofereix les claus per a orientar-nos en un laberint que resulta més fascinant del que pot semblar a primer cop d'ull. El gran mèrit d'aquest assaig consisteix a relacionar un món en aparença aïllat i tancat sobre si mateix—el dels científics— amb el de la nostra vida quotidiana, que està envoltada de decisions que tenen a veure amb la comprensió d'aquell món. Només cal observar les etiquetes dels productes alimentaris o farmacèutics per comprovar que ens calen claus per entendre determinats missatges. Un excel·lent assaig que parla de coses complexes amb un llenguatge senzill.

Història


Àngel Duarte
Conversaciones con Albert Speer
Preguntas sin respuesta
Joachim C. Fest
Destino


Fa poc temps que, arran de la sortida a la llum de *L'enfonsament: Hitler i el final del Tercer Reich*—i, sobretot, arran de la versió cinematogràfica que se'n va fer—, Fest va passar a ser un autor conegut entre nosaltres. En realitat ja havia escrit feia anys *Hitler: Una biografia*, considerada la primera i millor semblança del líder nazi feta per un autor alemany. Més tard, donà a la llum una colpidora evocació del seu pare, un alemany conservador i catòlic que fou capaç de dir, i mantenir, un no sòlid i decidit a la forta seducció que el nazisme exercí sobre els seus compatriotes. L'agra polèmica que enfrontà Fest amb Günter Grass l'acabà de fer popular entre nosaltres. En aquest volum, Fest manté una singular conversa amb Albert Speer. L'arquitecte preferit de Hitler fou un nazi refinat i culte, un home d'una capacitat de treball aclaparadora per qui el seu cap polític arribà a sentir alguna cosa molt semblant a l'amistat i fins i tot una certa pulsio homoeròtica. Un apropament al nazisme des de dins i amb geni crític convincent.

Jordi Pujol **Memòries. 1930-1980**

Proa

El primer volum de les memòries de Jordi Pujol constitueix, tot i algunes pegues editorials que han estat solucionades a consciència

Joan Solà

Avui, aigua de Lourdes

"Comprendrà, senyoreta, que de vegades em fes una mica de ràbia veure com l'aigua miraculosa de [la cova de] Massabiella era bona per a tothom excepte per a mi", diu Bernadeto / Bernadette des del purgatori a la "senyoreta" anònima a la qual explica la seva realitat de tot allò de les aparicions. Quan l'autoritat eclesiàstica decideix que convé declarar *urbi et orbi* "que la Immaculada Maria, Mare de Déu, es va aparèixer *de veritat* a Bernadette Soubirous, l'onze de febrer de 1858", ella confessa que no sap "si les aparicions havien sigut de veritat, o potser només m'ho semblava"; però aleshores "ja era massa tard, perquè les agulles de la basílica de Lourdes ja tocaven al cel".

Les senyorettes de Lourdes. La veritable història de Bernadette (Proa 2008) és una gran novel·la de Pep Coll, premi Sant Jordi 2007. L'autor ha arribat a aquell punt dolç del gran narrador que sap combinar la complexitat de les realitats externes amb les internes a través d'una paraula rica i amesurada i d'un fil que us lliga a vosaltres tant com

als protagonistes.

Una grandiosa comèdia humana per on desfilen les autoritats civils i religioses de la zona i del Pentàgon (inclòs Napoleó i Eugenia

de Montijo); els aqueferats familiars de la vident i les devotes vídues desvagades; els menjacapellans i els teòlegs que han d'emetre dictamen; mossèn Bertrand, el seu confessor, que acabarà confessant-se amb ella de pecats inconfessables; el batlle de Lourdes i els bisbes més pròxims i per tant més rivals; els benefactors de la parròquia i els que s'hi fan la barba d'or o només hi fan la viu-viu; els escriptors i els periodistes insaciabls; els jesuïtes, que hi "ensumen poder"; els Jocs Florals de Tolosa i el professor Lespy, que somia escriure un gran poema èpic en bearnès i en el *gascó de la muntanya* i vol canviar *Lourdes* en *Lorda*, però que "si vol viure feliç, ha d'acceptar d'una vegada que el francès és l'única llengua viva, tant en el món real com en el de la creació poètica".

Pep Coll
ha arribat
a aquell
punt dolç
del gran
narrador